

Cymorth Rhianta ar gyfer Datrysiadau y Tu allan i'r Llys Canllawiau¹ i'r Heddlu, Timau Troseddwyd Ifanc ac awdurdodau lleol

Ynglŷn â'r Canllawiau hyn

Diben y canllawiau hyn yw:

- helpu awdurdodau lleol i weinyddu *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys*
- rhoi cyngor i'r heddlu, Timau Troseddwyd Ifanc ac awdurdodau lleol ar y llwybr atgyfeirio ar gyfer cymorth rhianta a ddarperir ar y cyd â Datrysiad y Tu Allan i'r Llys.

Sylwer: Dylid darllen y canllawiau hyn ar y cyd â chanllawiau'r Grant Plant a Chymunedau

Cynulleidfa: Yr Heddlu, Timau Troseddwyd Ifanc ac awdurdodau lleol

Hysbysiad Preifatrwydd: Gellir gweld Hysbysiad Preifatrwydd Grantiau Llywodraeth Cymru yn <https://www.llyw.cymru/hysbysiad-preifatrwydd-grantiau-llywodraeth-cymru>. Mae Hysbysiad Preifatrwydd Grantiau yn sicrhau y byddwn yn parhau i gydymffurfio â chyfraith a rheoliadau preifatrwydd.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu os oes arnoch angen rhagor o gymorth, cysylltwch â ni trwy SwyddogDiogeluData@llyw.cymru.

Dylai **ymholiadau** ynglŷn â'r ddogfen hon gael eu cyfeirio at:

Y Gangen Hawliau Plant a Phobl Ifanc

Yr Is-adran Trechu Tlodi a Chefnogi Teuluoedd

Llywodraeth Cymru Parc

Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

E-bost: StopioCosbiCorfforol@llyw.cymru

¹ Fersiwn 4: diwygiwyd Mawrth 2025

Contents

Ynglŷn â'r Canllawiau hyn	1
Cynnwys.....	Error! Bookmark not defined.
Adran 1: Cyflwyniad.....	3
Y mater	3
Cefndir a chyd-destun.....	3
Proses yr heddlu.....	4
Monitro atgyfeiriadau ar gyfer cymorth rhianta.....	4
Effaith bosibl ar blant a'u teuluoedd	4
Manteision darparu cymorth rhianta teilwredig ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys	5
Adran 2: Diben craidd a chostau cymwys.....	6
i. Cyflogi gweithiwr rhianta	6
ii. Hyfforddiant a goruchwyliaeth	7
iii. Rhannu'r hyn a ddysgwyd ac arferion da	7
iv. Cefnogi ymgysylltiad rhieni.....	7
Gwariant nad yw'n gymwys	8
Adran 3: Cymhwysedd ar gyfer y cymorth rhianta teilwredig	9
Adran 4: Llwybr Atgyfeirio	11
i. Rolau a chyfrifoldebau	11
Adran 5: Hyfforddiant a Goruchwyliaeth	15
i. Hyfforddiant.....	15
ii. Goruchwyliaeth	17
Adran 6: Egwyddorion a ddylai fod yn sail i ddarparu'r cymorth rhianta teilwredig	18
Adran 7: Yr hyn y dylid ymdrin ag ef yn y sesiynau un i un.....	20
• Ymwybyddiaeth bod y gyfraith wedi newid a pham	20
• Y rhesymau pam mae'r rhiant wedi defnyddio cosbi corfforol	21
• Pam nad yw'n beth da i blant gael eu cosbi'n gorfforol a'r effaith bosibl arnynt.....	21
• Adeiladu perthynas gadarnhaol rhwng y rhiant a'r plentyn	22
• Cynorthwyo unigolion i reoli eu dicter trwy adnabod sbardunau a'u helpu i ddatblygu strategaethau ymdopi priodol	22
• Gwybodaeth am ddatblygiad plant	23
• Strategaethau ar gyfer ffyrdd cadarnhaol o reoli ymddygiad	23
Adran 8: Gofynion monitro ac adrodd	25
i. Adrodd i'r heddlu	25
ii. Monitro lefelau galw ac ymgysylltiad	26
iii. Gofynion adrodd.....	26
• Cyflogi gweithiwr rhianta cyfwerth ag amser llawn (FTE)	27
• Gweithgarwch arall	27
v. Targedau	27
Adran 9: Cyfeiriadau	28

Adran 1: Cyflwyniad

Y mater

Pan ddaeth adran 1 o [Ddeddf Plant \(Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol\) \(Cymru\) 2020](#) (Deddf Plant Cymru) i rym ar 21 Mawrth 2022, fe wnaeth ddileu amddiffyniad cosb resymol. Mae cosbi plant yn gorfforol mewn unrhyw ffordd yn awr yn anghyfreithlon yng Nghymru, gan gynnwys gan rieni ac unrhyw un sy'n gweithredu in loco parentis mewn unrhyw leoliad yng Nghymru.

Os bydd yr heddlu (ar ôl ystyried y profion tystiolaeth a budd y cyhoedd) yn penderfynu cymryd camau pellach yn erbyn rhiant sydd wedi cosbi ei blentyn yn gorfforol, fe allent gynnig datrysiad y tu allan i'r llys, megis Datrysiad Cymunedol neu Rybudd Amodol, i osgoi erlyniad posibl trwy'r llysoedd ar gyfer troseddau lefel isel. Un o amodau'r datrysiad y tu allan i'r llys yw cymryd rhan mewn cymorth rhianta² y bwriedir iddo ddatblygu arferion rhianta anhreisgar, cadarnhaol.

Mae *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys* yn rhaglen o fewn Grant Plant a Chymunedau Llywodraeth Cymru sy'n darparu cyllid i alluogi awdurdodau lleol i ddarparu gwasanaethau ymyrraeth gynnar, atal a chymorth, gan gynnwys y cymorth rhianta teilwriedig hwn ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys.

Cefndir a chyd-destun

Nod cyffredinol Deddf Plant Cymru yw helpu i amddiffyn hawliau plant trwy wahardd rhieni a'r rhai hynny sy'n gweithredu in loco parentis yng Nghymru, gan gynnwys ymwelwyr â Chymru, rhag cosbi plant yn gorfforol. Mae Pwyllgor y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn cydnabod bod cosbi plant yn gorfforol mewn unrhyw ffordd, ni waeth pa mor fach, yn anghydnaws â hawliau dynol plant o dan Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn, Erthygl 19 (yr hawl i gael eu hamddiffyn rhag pob math o drais).

Effaith fwriadedig Deddf Plant Cymru, ynghyd â chynyddu ymwybyddiaeth a chymorth i rieni, yw lleihau cosbi plant yn gorfforol a goddefgarwch o hynny ymhellach yng Nghymru.

Ers daeth adran 1 o Ddeddf Plant Cymru i rym ym mis Mawrth 2022, nid yw amddiffyniad cosb resymol ar gael mwyach i rieni neu'r rhai hynny sy'n gweithredu in loco parentis yng Nghymru, fel amddiffyniad yn erbyn cyhuddiad o ymosod a churo cyffredin.

Bydd rhieni sy'n cosbi eu plant yn gorfforol ar ôl i Adran 1 y Ddeddf ddod i rym yn cyflawni trosedd, ac felly gallent gael eu cyhuddo o drosedd ymosod a churo.

² Mae cymorth rhianta'n cyfeirio at ddarparu cymorth sy'n ceisio: cynyddu sgiliau rhianta; gwella'r berthynas rhwng y rhiant a'r plentyn; gwella dealltwriaeth, agweddau ac ymddygiad rhieni a chynyddu hyder rhieni er mwyn hyrwyddo lles cymdeithasol, corfforol ac emosiynol plant.

Proses yr heddlu

Os caiff yr heddlu adroddiad bod plentyn wedi cael ei gosbi'n gorfforol gan oedolyn, byddant yn ymchwilio i'r adroddiad hwnnw ac yn penderfynu pa gamau i'w cymryd, os o gwbl, yn seiliedig ar ffeithiau ac amgylchiadau unigol yr achos. Ym mhob achos, bydd yr heddlu a/neu Wasanaeth Erlyn y Goron (CPS) yn defnyddio dau brawf:

- A oes digon o dystiolaeth i roi gobaith realistig o euogfarn?
- A yw erlyniad er budd y cyhoedd?

Byddant hefyd yn ystyried beth sydd er pennaf les y plentyn ar ôl trafodaethau amlasiantaethol gyda'r gwasanaethau cymdeithasol ac asiantaethau eraill perthnasol (e.e. ysgolion, lleoliadau gofal plant, gweithwyr ieuchyd proffesiynol).

Os nad oes digon o dystiolaeth i symud ymlaen â'r achos, neu os ystyrir nad yw hynny er budd y cyhoedd, gallai'r heddlu benderfynu cymryd Dim Camau Pellach. Yn yr achos hwn, gallent gyfeirio at wasanaethau ymyrraeth gynnar ac atal, megis Teuluoedd yn Gyntaf.

Os bydd yr heddlu'n penderfynu cymryd camau pellach (e.e. os oes digon o dystiolaeth ac ystyrir ei bod er budd y cyhoedd), byddant yn penderfynu ar y datrysiad mwyaf addas sy'n briodol i'r amgylchiadau ac yn gymesur â'r drosedd a gyflawnwyd. Mae datrysiadau y tu allan i'r llys (Datrysiad Cymunedol³ a Rhybudd Amodol⁴) yn ffordd o ddelio â throseddau llai difrifol ac yn rhoi dewis amgen yn lle erlyn trwy'r llysoedd. Mae datrysiadau y tu allan i'r llys yn canolbwyntio ar adsefydlu ac mae amodau ynghlwm wrthynt, megis dilyn cwrs neu ymyrraeth o fath arall.

Monitro atgyfeiriadau ar gyfer cymorth rhianta

Mae Llywodraeth Cymru yn casglu data⁵ gan awdurdodau lleol ynghylch nifer yr atgyfeiriadau am gymorth rhianta a geir gan yr heddlu, gan gynnwys y cyfraddau ar gyfer yr unigolion sy'n manteisio ar y cymorth ac yn ei gwblhau a'r canlyniadau i unigolion. Hefyd, caiff data demograffig a data am geisiadau ar gyfer yr ymyrraeth drwy gyfrwng y Gymraeg eu casglu.

Mae Llywodraeth Cymru yn monitro atgyfeiriadau at gymorth rhianta y tu allan i'r llys.

Effaith bosibl ar blant a'u teuluoedd

Mae [Asesiad Effaith Integredig](#) wedi cael ei gwblhau ar gyfer gweithredu Deddf Plant Cymru, gan gynnwys ar Hawliau Plant, y Gymraeg, Cyfiawnder a Chydraddoldeb.

³ Nid yw Datrysiad Cymunedol yn rhan o gofnod troseddol unigolyn, ond gallai gael ei ddatgelu yn rhan o archwiliad DBS manylach. Mae angen derbyn cyfrifoldeb. Ni fydd methiant i gydymffurfio ag unrhyw un o'r amodau'n arwain at erlyniad am y drosedd, ond gallai'r heddlu ystyried hyn os bydd yr unigolyn yn troseddu eto.

⁴ Gellir cynnig Rhybudd Amodol i unigolyn sydd wedi cyfaddef cyflawni'r drosedd a phan fydd gan yr heddlu ddigon o dystiolaeth i ddod â chyhuddiad yn ei erbyn. Mae'n rhan o gofnod troseddol unigolyn. Gallai methiant i gydymffurfio ag unrhyw un o'r amodau arwain at erlyniad am y drosedd.

⁵ [Data monitro ar gyfer Deddf Plant \(Diddymu Amddiffyniad Cosb Resymol\) \(Cymru\) 2020 | LLYW.CYMRU](#)

Manteision darparu cymorth rhianta teilwredig ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys

Bydd cymorth rhianta priodol teilwredig ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys yn cyfrannu at

- yr amcan o leihau'r defnydd o gosbau corfforol a goddefgarwch ohonynt;
- canlyniadau buddiol i rieni (e.e. cynnydd mewn hyder, a lles) a phlant (e.e. llai o broblemau emosiynol ac ymddygiadol); ac
- atal unigolion rhag gorfod mynd i'r llys a lleihau cyfraddau aildroseddu a ddylai, yn y pen draw, gael effaith gadarnhaol ar eu rhagolygon cymdeithasol ac economaidd tymor hwy.

Adran 2: Diben craidd a chostau cymwys

Diben cyllid *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys* yw darparu'r canlynol:

i. Cyflogi gweithiwr rhianta

Dylai'r gweithiwr rhianta tra medrus a gyflogir ym mhob awdurdod lleol:

- Gysylltu â'r heddlu; cadw cofnodion a rhoi adborth monitro i'r heddlu, Llywodraeth Cymru a'i awdurdod lleol ei hun, fel y bo'n briodol;
- Derbyn atgyfeiriadau gan yr heddlu a gweithio gyda rhieni (gan gynnwys y rhai hynny sy'n iau na 18 oed) a gofalwyr megis rhienicu, sydd wedi cytuno i ymwneud â chymorth rhianta 1:1 wedi'i deilwra ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys; a
- Chyflawni rôl gydlynar ar gyfer gwasanaethau cymorth i deuluoedd ehangach er mwyn iddynt weithio'n gyfannol gyda'r unigolyn a'r plentyn/plant lle yr amlygwyd anghenion eraill.

Dylai'r gweithiwr rhianta fod:

- yn dra medrus, hyfforddedig⁶ a phrofiadol o ran darparu rhaglenni/ymyriadau rhianta sy'n hwyluso newid ymddygiad;
- yn ddigon profiadol i ddarparu cymorth rhianta teilwredig i ystyried cyddestun teuluol penodol pob unigolyn;
- yn gallu defnyddio strategaethau rhianta cadarnhaol⁷ wedi'u seilio ar dystiolaeth, damcaniaethau newid ymddygiad (e.e. damcaniaeth dysgu cymdeithasol; Model Camau Newid) a damcaniaethau datblygiad plant i greu pecyn cymorth wedi'i deilwra;
- yn gymwys i roi cymorth i rieni sydd â phlant ar draws yr ystod oedran;
- yn fedrus wrth wneud sesiynau'n brofiad cynhwysol, gan gyfathrebu mewn ffordd sy'n osgoi stigmatiddio, beio neu ddigalonni rhieni;
- yn ddeheuig wrth ysgogi a grymuso rhieni i fod yn fwy effeithiol trwy ddefnyddio technegau fel cyfweld ysgogiadol; ac
- yn wybodus am ba gymorth ychwanegol a allai fod ar gael yn yr ardal leol.

Disgwylir y dylai'r unigolyn sy'n cyflawni'r rôl hon gydlynar broses o gyflwyno'r ddarpariaeth yn ogystal â darparu'r cymorth rhianta teilwredig.

Gallai awdurdodau lleol ddymuno defnyddio priodoleddau'r gweithiwr rhianta fel y'u hamlinellir yn yr adran hon i greu manyleb yr unigolyn ar gyfer y rôl, a gellid defnyddio'r tasgau a amlinellir yn yr adran hon i ddatblygu swydd-ddisgrifiad.

⁶ Gan gynnwys hyfforddiant diogelu hyd at lefel sy'n gymesur â'i rôl a'i gyfrifoldebau.

⁷ Mae rhianta cadarnhaol yn cyfeirio at ymddygiad rhieni wedi'i seilio ar bennaf les y plentyn sy'n anogol, yn rymusol, yn anhreigar ac yn rhoi cydnabyddiaeth ac arweiniad sy'n cynnwys gosod ffiniau i alluogi'r plentyn i ddatblygu'n llawn.

Dylai'r cymorth hwn gael ei ddarparu:

- Ym mhob ardal awdurdod lleol, gyda hyblygrwydd ynglŷn â'r lle mwyaf addas i osod y cymorth teilwredig o fewn gwasanaethau ymyrraeth gynnar.
- Ar sail un i un gan weithiwr rhianta tra medrus sy'n gallu darparu cymorth rhianta ar draws y continwmm anghenion ac wedi'i deilwra i gyd-destun teuluol penodol pob unigolyn.

Gellir bod yn hyblyg ynglŷn â sut mae'r rôl gweithiwr rhianta a ddisgrifir yn y canllawiau hyn yn cael ei chyflawni ym mhob awdurdod lleol. Gallai unigolyn penodol gael ei gyflogi neu gallai manylion penodol y rôl gael eu hychwanegu at swydd-ddisgrifiadau unigolion sydd eisoes yn cael eu cyflogi yn yr awdurdod lleol. Dyma'r meini prawf hanfodol:

- ei bod yn glir gyda phwy y dylai'r heddlu gysylltu pan fydd angen iddynt wneud atgyfeiriad;
- bod atgyfeiriadau gan yr heddlu'n cael blaenoriaeth;
- bod y gweithiwr rhianta y disgwylir iddo ddarparu'r cymorth teilwredig yn rhan o'i rôl bresennol yn meddu ar y capasiti i ymgymryd â'r cymorth; a
- bod adborth monitro'n cael ei roi i'r heddlu a Llywodraeth Cymru.

Sylwer: Mae'n rhaid rhoi blaenoriaeth i atgyfeiriadau gan yr heddlu ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys, ond, os oes modd, gall y gweithiwr rhianta gynorthwyo i ddarparu'r cynnig rhianta cyffredinol yn yr ardal leol.

ii. Hyfforddiant a goruchwyliaeth

Gellir defnyddio cyllid hefyd ar gyfer hyfforddi a goruchwyllo'r gweithiwr rhianta a hyfforddiant ar gyfer y gweithlu cymorth rhianta ehangach yn yr awdurdod lleol. Ceir rhagor o wybodaeth yn adran 5.

iii. Rhannu'r hyn a ddysgwyd ac arferion da

Efallai y bydd awdurdodau lleol yn dymuno cydweithio i hwyluso rhannu'r hyn a ddysgwyd ac arferion da.

iv. Cefnogi ymgysylltiad rhieni

I gynorthwyo rhieni i ymwneud â'r cymorth rhianta teilwredig, gellir defnyddio'r cyllid i dalu am:

- **Gyfieithu ar y pryd** – os yw sgiliau iaith Gymraeg neu Saesneg unigolion yn gyfyngedig neu os ydynt yn fyddar. Gallai gweithio gyda chyfieithwyr ar y pryd (gan gynnwys dehonglwyr iaith Arwyddion Prydain) leihau rhwystrau cyfathrebu rhwng y gweithiwr rhianta a'r unigolyn.
- **Cyfleusterau crèche** – os bydd angen hyn i alluogi rhiant i fynychu'r sesiynau.
- **Costau lleoliad a lluniaeth** – lle y bo'n bosibl, dylid defnyddio ystafelloedd yn yr awdurdod lleol na fyddant yn arwain at gostau, ond os nad yw hynny'n bosibl caiff yr awdurdod lleol ddefnyddio'r cyllid i dalu am gostau lleoliad. Ceir defnyddio'r cyllid i dalu am luniaeth hefyd.
- **Prynu TGCh** y gellir ei defnyddio er mwyn i'r gweithiwr rhianta gyflawni ei rôl (mae'n rhaid i werth y gwaith/nwyddau fod islaw trothwy cyfalafu eich sefydliad fel y pennir gan eich polisïau eich hun. Grant refeniw yw hwn).

Gwariant nad yw'n gymwys

- Cyfraniad tuag at gostau dileu swyddi
- Unrhyw gostau cyfalaf ar raddfa fawr neu gostau a delir fel arfer trwy ffynonellau presennol, er enghraifft Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf a'r rhaglen Plant Iach Cymru (bydd angen i ymgeiswyr ddangos ychwanegedd).

--

Adran 3: Cymhwysedd ar gyfer y cymorth rhianta teilwredig

Mae Deddf Plant Cymru yn berthnasol i unrhyw un yng Nghymru sy'n gofalu am blant (iau na 18 oed). Gallai hwn fod yn:

- Rhiant, gwarcheidwad cyfreithiol neu unigolyn sydd â hawliau rhiant dros y plentyn neu'r person ifanc.
- Unigolyn sy'n gyfrifol am y plentyn neu'r person ifanc ar adeg y digwyddiad (er enghraifft modrybedd, ewythrod, rhieni-cu, au pairs, ffrindiau a gwarchodwyr, oedolion sy'n cynnal clybiau neu grwpiau eraill ar gyfer plant, gan gynnwys mannau dysgu, addoli, chwarae neu hamdden heb eu rheoleiddio).

Yn yr un modd â chyfreithiau eraill, bydd yn berthnasol i ymwelwyr â Chymru hefyd.

Os bydd yr heddlu (ar ôl ystyried y profion tystiolaeth a budd y cyhoedd) yn penderfynu cymryd camau pellach yn erbyn unigolyn sydd wedi cosbi ei blentyn yn gorfforol, fe allent gynnig datrysiad y tu allan i'r llys, megis Datrysiad Cymunedol neu Rybudd Amodol, i osgoi erlyniad posibl trwy'r llysoedd.

Un o amodau'r datrysiad y tu allan i'r llys fyddai cymryd rhan mewn cymorth rhianta y bwriedir iddo ddatblygu arferion rhianta anhreisgar, cadarnhaol.

Wrth gadarnhau cymhwysedd, bydd yr heddlu:

- yn penderfynu p'un a fyddai unigolion sydd wedi cyflawni trosedd mewn perthynas â Deddf Plant Cymru yn addas ar gyfer Datrysiad Cymunedol⁸ a ph'un a fyddai'n briodol eu hatgyfeirio i'r cymorth rhianta teilwredig a ddarperir gan yr awdurdod lleol. Dylai'r drosedd fod yn drosedd gyntaf, lefel isel (1-2 ar y Matrics Difrifoldeb)⁹ o ymosodiad cyffredin ar y lefel cosb resymol flaenorol.
- yn ystyried hanes troseddu'r unigolyn yn ystod y broses asesu i sicrhau cysondeb o ran penderfyniadau'r heddlu.
- yn dilyn canllawiau arferol sy'n rheoli'r defnydd o ddatrysiadau y tu allan i'r llys¹⁰ ac yn cael eu harwain gan ffactorau megis derbyn euogrwydd, digonolrwydd tystiolaeth, p'un a yw er budd y cyhoedd, pennaf les y plentyn a ph'un a yw'r drosedd a'r unigolyn a'i cyflawnodd yn addas ac yn gymwys ar gyfer datrysiad y tu allan i'r llys.

⁸ Tybir mai datrysiad cymunedol fydd y prif ddatrysiad y tu allan i'r llys a ddefnyddir ar y cyd â'r cymorth rhianta wedi'i deilwra. Mae'n bosibl y gallai'r heddlu neu Wasanaeth Erlyn y Goron benderfynu y byddai rybudd amodol yn ddatrysiad mwy priodol ambell waith. Er enghraifft, pe bai unigolyn yn cyflawni trosedd ychwanegol a'i bod er budd y cyhoedd ac er budd pennaf y plentyn i gynnig cyfle arall i'r unigolyn gael cymorth rhianta.

⁹ Offeryn penderfynu yw'r Matrics Difrifoldeb a ddefnyddir i helpu i benderfynu a ellir delio â throseddwr sy'n oedolyn trwy ddefnyddio datrysiad y tu allan i'r llys. Mae wedi'i seilio ar y drosedd a gyflawnwyd, gan ystyried unrhyw ffactorau gwaethybol neu liniarol, yn ogystal â'r niwed y gallai'r troseddwr ei gynrychioli yn seiliedig ar ei hanes troseddu blaenorol. Yn ogystal, dylid ystyried safbwyntiau'r dioddefwr pan fyddant ar gael. Ffynhonnell: Cyngor Cenedlaethol Penaethiaid yr Heddlu [Child Gravity Matrix v2.3](#)

¹⁰ [C:\Users\p241717\AppData\Local\Temp\mso49DF.tmp](#)
[C:\Users\p241717\AppData\Local\Temp\mso49DF.tmp](#)

- yn asesu p'un a yw'r unigolyn a gyflawnodd y drosedd yn barod i ymwneud â'r cymorth rhianta ac yn rhoi caniatâd i'w fanylion gael eu trosglwyddo i'r awdurdod lleol¹¹.
- yn ystyried y ffactorau a allai effeithio ar allu'r unigolyn a gyflawnodd y drosedd i gydymffurfio ag amodau'r datrysiad y tu allan i'r llys.

Bydd unigolion ond yn gymwys ar gyfer cymorth rhianta teilwredig ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys os ydynt:

- yn derbyn cyfrifoldeb am y drosedd a gyflawnasant, yn cyfaddef euogrwydd ac wedi mynegi edifeirwch go iawn.
- yn rhiant, gwarcheidwad neu lys-riant neu os oes ganddynt gysylltiad teuluol agos â'r plentyn, er enghraifft rhiant-cu, modryb, ewythr neu ffrind agos i'r teulu. Ni ystyrir bod y cymorth rhianta teilwredig a ddarperir gan yr awdurdod lleol yn addas ar gyfer unigolion eraill sy'n gweithredu in loco parentis sy'n cynnal clybiau neu grwpiau eraill ar gyfer plant, gan gynnwys mannau dysgu, addoli, chwarae neu hamdden heb eu rheoleiddio.
- yn byw yng Nghymru.

Bydd y cymorth rhianta teilwredig yn gweithredu ar sail Cymru gyfan. Ni waeth pa ardal yr heddlu y cyflawnwyd y drosedd ynddi, byddai'r unigolyn yn gymwys i gael y cymorth rhianta teilwredig yn yr awdurdod lleol y mae'n byw ynddo.

Os yw'r unigolyn yn rhiant sy'n iau na 18 oed:

- Dylid delio â nhw trwy atgyfeiriad lles oherwydd dylid ystyried eu haeddfedrwydd a'u datblygiad (e.e. trwy'r llwybr atgyfeirio Un Pwynt Mynediad presennol). Fodd bynnag, byddai hynny'n dibynnu ar ba gamau y mae'r heddlu'n ystyried eu bod yn briodol neu'n gyfiawnadwy mewn achos penodol.
- Bydd angen iddynt gael eu hystyried yn unigol (hanes troseddu a chosbau/canlyniadau hyd yma) a bydd Tîmau Troseddwyr Ifanc yng Nghymru yn gweithio gyda'r heddlu perthnasol i gytuno ar y ffordd ymlaen bob tro.
- Os ystyrir mai datrysiad y tu allan i'r llys yw'r canlyniad mwyaf addas, dylai'r heddlu ddefnyddio'r fframwaith presennol¹² ynglŷn â chymhwyso datrysiadau y tu allan i'r llys yn ymarferol ar gyfer pobl ifanc iau na 18 oed.
- Os ystyrir ei bod yn briodol, bydd y Tîm Troseddwyr Ifanc yn atgyfeirio'r person ifanc i'r cymorth rhianta a ddarperir gan yr awdurdod lleol ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys ac yn cysylltu â'r awdurdod lleol o ran monitro ymgysylltiad.

¹¹ Mae ymwneud yn wirfoddol yn cyd-fynd â phwysigrwydd awydd unigolyn i newid, y credir ei fod yn fwy tebygol o gryfhau cymhelliad yr unigolyn i gymryd rhan yn y cynllun a newid ei ymddygiad yn llwyddiannus.

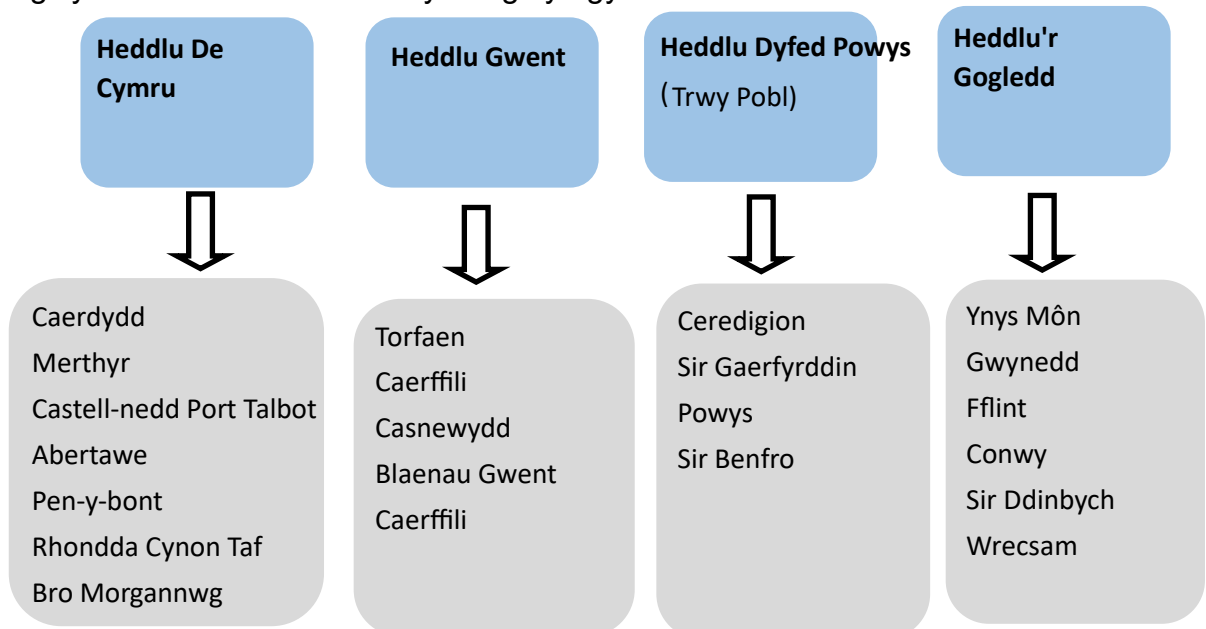
¹² [Youth Out-of-Court Disposals: Guide for Police and Youth Offending Services \(publishing.service.gov.uk\)](https://publishing.service.gov.uk)

Adran 4: Llwybr Atgyfeirio

i. Rolau a chyfrifoldebau

Rôl yr heddlu:

- Ystyried cymhwysedd (gweler adran 3)
- Asesu anghenion yr unigolyn sydd wedi cyflawni'r drosedd (sgrinio cychwynnol) i ffurfio darlun o'r plentyn ac amgylchiadau'r teulu. Dylai hyn gael ei lywio gan wybodaeth gan asiantaethau eraill (er enghraifft, trwy'r hyb diogelu, lle y bo'n briodol). Bydd Rhingyll y Ddalfa'n asesu anghenion lefel uchel – dylai ffactorau risg y dioddefwr gael eu hymgorffori yn yr asesiad.
- Trafod yr achos gyda'r gwasanaethau cymdeithasol ac ymgysylltu ag asiantaethau eraill perthnasol (e.e. iechyd a darparwyr addysg/gofal plant) i ganfod a ddylai unrhyw faterion sylfaenol gael eu hystyried wrth benderfynu p'un a fyddai'r cymorth rhianta wedi'i deilwra'n briodol.
- Egluro'r hyn a ddisgwyllir gan yr unigolyn wrth ymwneud â'r cymorth rhianta teilwredig a sicrhau bod yr unigolyn yn llwyr ddeall canlyniadau diffyg cydymffurfio a buddion ymgysylltu.
- Os yw'r unigolyn yn gymwys, dylai'r heddlu ei atgyfeirio i wasanaeth cymorth rhianta'r awdurdod lleol perthnasol a ddarperir trwy'r rhaglen *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Lllys*. Dyma'r awdurdod lleol y mae'r unigolyn yn byw ynddo.
- Dylai'r heddlu atgyfeirio i'r gwasanaeth cymorth rhianta trwy'r gweithdrefnau safonol presennol.
- Cael caniatâd gan yr unigolyn i drosglwyddo ei fanylion i'r awdurdod lleol.
- Sicrhau bod protocolau rhannu data a gwybodaeth boddhaol ar waith i rannu gwybodaeth berthnasol am yr unigolyn gyda'r awdurdod lleol.

Rôl Timau Troseddau Ieuencid

Bydd Timau Troseddwyr Ieuencid yn gysylltiedig os yw'r unigolyn yn rhiant sy'n iau na 18 oed

- Bydd angen i'r person ifanc gael ei ystyried yn unigol (hanes troseddu a chosbau/canlyniadau hyd yma) a bydd Timau Troseddwyr Ieuencid yng Nghymru yn gweithio gyda'r heddlu perthnasol i gytuno ar y ffordd ymlaen bob tro.
- Os ystyrir mai datrysiad y tu allan i'r llys yw'r canlyniad mwyaf addas, dylai'r heddlu ddefnyddio'r fframwaith presenno¹³ ynglŷn â chymhwyso datrysiadau y tu allan i'r llys yn ymarferol ar gyfer pobl ifanc iau na 18 oed.
- Bydd y Tîm Troseddwyr Ieuencid yn atgyfeirio'r person ifanc i'r cymorth rhianta a ddarperir gan yr awdurdod lleol ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys.

Rôl y Gwasanaethau Cymdeithasol

- Bydd y gwasanaethau cymdeithasol yn trafod yr achos gyda'r heddlu.
- Cynnal asesiad cymesur o'r plentyn a'r teulu yn rhan o'r broses Asesu ar gyfer Gofal a Chymorth. Byddai'n fuddiol i'r gweithiwr rhianta gael ei gynnwys yn y gwaith hwn.
- Dylai'r gwasanaethau cymdeithasol fod yn ymwybodol o deuluoedd sy'n cymryd rhan yn yr ymyrraeth rianta fel un o amodau datrysiad y tu allan i'r llys oherwydd dylai'r heddlu fod wedi trafod yr achos gyda nhw.

Rôl yr awdurdod lleol

- Darparu cymorth rhianta teilwredig o fewn 3 mis o atgyfeiriad gan yr heddlu¹⁴.
- Adrodd yn ôl i'r heddlu ynglŷn â ph'un a yw'r unigolyn sy'n derbyn cymorth rhianta ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys wedi ymwneud â'r cymorth a gynigiwyd.
- Adrodd yn ôl i Lywodraeth Cymru ar lefelau'r galw am y gwasanaeth cymorth rhianta teilwredig a mesur canlyniadau datblygiad (y pellter a deithiwyd).
- Os yw'r rhiant eisoes yn cael cymorth rhianta gan yr awdurdod lleol (e.e. Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf), dylai'r gweithiwr rhianta ystyried sut byddai'r cymorth hwn yn ategu'r sesiynau 1:1 wedi'u teilwra. Os penderfynir y dylai'r rhai hynny sydd eisoes yn darparu cymorth rhianta barhau i weithio gyda'r rhiant yn lle'r gweithiwr/gweithwyr rhianta a gyflogir at ddibenion *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys*, dylent sicrhau bod y sesiynau'n ymdrin â'r pynciau allweddol a amlinellir yn adran 8. Y gweithiwr rhianta a gyflogir at ddibenion *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys* fydd yn gyfrifol am gydgyssylltu â'r heddlu.

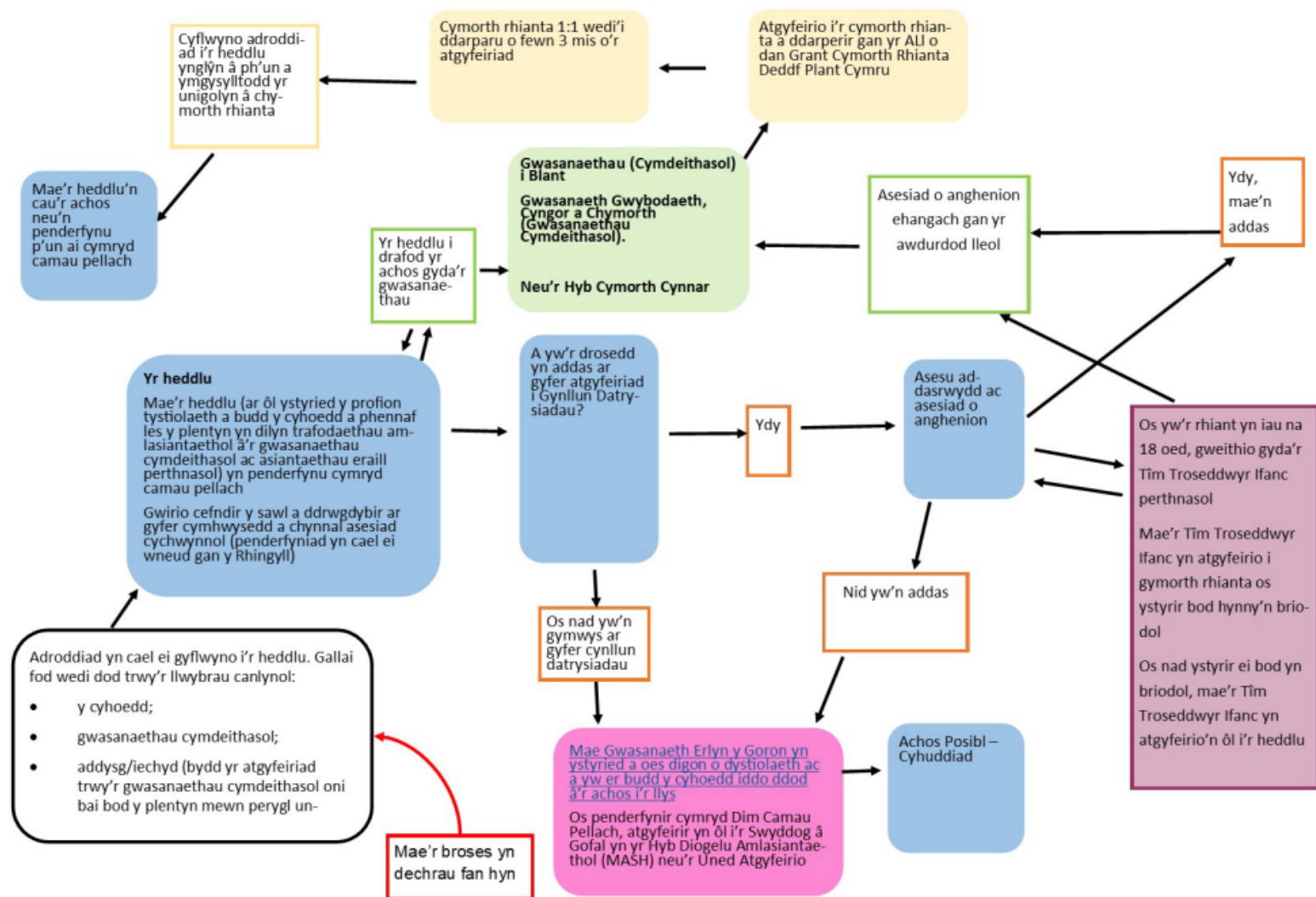
¹³ [Youth Out-of-Court Disposals: Guide for Police and Youth Offending Services \(publishing.service.gov.uk\)](https://publishing.service.gov.uk)

¹⁴ Mae'n bosibl y bydd hyblygrwydd ynglŷn â hyn os yw'r unigolyn yn ymgysylltu'n dda ond teimlir bod angen darparu cymorth am gyfnod hwy neu oherwydd bod pryderon diogelu ychwanegol wedi cael eu hamlygu. Dylai awdurdodau lleol drafod hyn gyda'r heddlu.

ii. Llwybr atgyfeirio

Mae'r diagram isod yn awgrymu'r llwybr ar gyfer atgyfeiriadau gan yr heddlu i'r cymorth rhianta teilwredig a ddarperir gan yr awdurdod lleol. Dylai pob awdurdod lleol ac ardal heddlu berthnasol benderfynu ar y llwybr atgyfeirio symlaf a mwyaf priodol ar gyfer eu hardal a'r ffordd fwyaf priodol o reoli atgyfeiriadau (e.e. ystyried defnyddio ffurflen atgyfeirio (hysbysu) a phenderfynu pwy fydd yn adolygu ffurflenni atgyfeirio ac ati).

(Dylai pob awdurdod lleol ac ardal heddlu berthnasol benderfynu ar y llwybr atgyfeirio symlaf a mwyaf priodol ar gyfer eu hardal a'r ffordd fwyaf priodol o reoli atgyfeiriadau.)

Adran 5: Hyfforddiant a Goruchwyliaeth

i. Hyfforddiant

Gellir defnyddio'r cyllid i hyfforddi'r gweithiwr rhianta a gyflogir i gyflwyno'r sesiynau un i un a ddarperir ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys yn ogystal â'r tîm cymorth rhianta ymyrraeth gynnar ehangach. Gellir darparu hyfforddiant ar y lefelau canlynol:

- a) **Sylfaenol** (ymwybyddiaeth o wybodaeth a magu hyder) – er enghraifft, rhoddir sesiynau cynyddu ymwybyddiaeth o wybodaeth i'r staff ynglŷn â Deddf Plant Cymru ac egwyddorion craidd rhianta cadarnhaol;
- b) **Uwch** (hyder ac arferion) – er enghraifft, rhoddir hyfforddiant i'r staff ar sut i gynorthwyo rhieni i ddefnyddio strategaethau rhianta cadarnhaol. Dylai hyn gynnwys cyflwyno rhaglenni rhianta a sut i weithio gyda rhieni i newid ffordd o feddwl ac ymddygiad.
- c) **Arbenigol** – er enghraifft, mae aelodau staff sydd eisoes yn weithwyr rhianta profiadol yn cael hyfforddiant ar sgiliau arbenigol megis Cyfweld Ysgogiadol neu Arweiniad Fideo ar Ryngweithio (VIG)

Dylai awdurdodau lleol weithio gyda darparwyr sydd â phhecyn hyfforddi wedi'i werthuso'n dda a lle y ceir tystiolaeth bod y cwrs yn gwella hyder a chymhwysedd ymarferwyr. Dylid ystyried y Gymraeg ac anghenion hygyrchedd yn rhan o'r hyfforddiant a gynigir.

Dyma enghreifftiau o hyfforddiant addas:

- Hyfforddiant ar gyflwyno rhaglenni rhianta cadarnhaol wedi'i seilio ar dystiolaeth fel yr amlinellir yn Atodiadau B, Ch a Dd [Canllawiau Cymorth Rhianta Llywodraeth Cymru](#)
- Hyfforddiant ar ddefnydd effeithiol o Ddulliau wedi'u Safoni ar gyfer Mesur Effaith ('Y Pellter a deithiwyd') fel y'u hamlinellir yn Atodiad C [Canllawiau Cymorth Rhianta Llywodraeth Cymru](#)
- Hyfforddiant i gynyddu ymwybyddiaeth o drawma heb ei ddatrys neu Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod a sut mae hyn yn gallu effeithio ar rianta.
- [Cyfweld Ysgogiadol](#) – dull therapiwtig yw hwn y bwriedir iddo greu sgwrs ynglŷn â newid yn bwrpasol, heb geisio argyhoeddi'r unigolyn o'r angen i newid na dweud wrtho sut i newid. Mae nifer o sgiliau cwnsela sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn yn ganolog i dechnegau cyfweld ysgogiadol, gan gynnwys cwestiynau penagored, gwrando myfyriol, cadarnhau a chrynhai.
- [Dull Solihull](#) – mae'n rhoi fframwaith i weithwyr proffesiynol ar gyfer ystyried a gweithio gyda'r berthynas rhwng y rhiant a'r plentyn.
- [GroBrain](#) – mae'n hyfforddi ymarferwyr sy'n gweithio gyda rhieni a phlant bach i integreiddio iechyd meddwl plant bach yn eu harferion rheolaidd.
- [Model Partneriaeth Teulu](#) – mae'r dull hwn wedi'i seilio ar fodel penodol o'r broses helpu sy'n dangos sut mae nodweddion a sgiliau penodol cynorthwydd, o'u defnyddio mewn partneriaeth, yn galluogi rhieni a theuluoedd i

oresgyn eu hanawsterau, datblygu cryfderau a chydnerthedd a chyflawni eu nodau'n fwy effeithiol.

- Arweiniad Fideo ar Ryingweithio (VIG) – ymyrraeth fer wedi'i seilio ar gryfderau yw hyn ar gyfer rhieni plant o bob oed. Mae'n amlygu ac yn adeiladu ar eiliadau cydgordiol o ryingweithio rhwng y rhiant a'r plentyn. Mae Ymarferydd VIG yn cynorthwyo rhieni i wyllo micro-eiliadau o fideo wedi'u seilio ar gryfderau, a myfyrio arnynt gyda'i gilydd.
- [Gwrthsefyll Anhreisgar](#) – mae rhieni'n cael eu hyfforddi i leddfu sefyllfa a lleihau gwrthdaro, ar yr un pryd â gwrthod ildio i ofynion afresymol. Mae rhieni'n estyn allan i'w plentyn a chymodi ag ef gan ddefnyddio dulliau penodol iawn sy'n gallu gweithio'n dda i atal sefyllfa rhag gwaethgu o ran ymddygiad megis gorfodaeth a chosbi corfforol.
- [Cylch Sicrwydd](#) – cynorthwyr rhieni i gysylltu â'u plentyn a myfyrio ar ei anghenion am ymlyniad er mwyn hyrwyddo ymlyniad sicr gyda phlentyn.
- Mae Hyb ACE Cymru wedi datblygu cyflwyniad i Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod a chwrs e-ddysgu ar drawma [Profiadau Niweidiol yn ystod Plentynod \(ACEs\) ac Ymarfer sy'n Ystyriol o Drawma yng Nghymru: Cwrs e-ddysgu - Hyb Ace Cymru](#). Mae'r hyfforddiant hwn yn addas i bawb sy'n gweithio gyda'r rhai a allai fod wedi dioddef profiadau niweidiol neu drawma yn ystod plentynod a'r bwriad yw darparu'r wybodaeth sydd ei hangen i weithio ar lefel 'ymwybodol o drawma' Fframwaith [Cymru sy'n Ystyriol o Drawma](#). Mae'r Fframwaith yn nodi pum egwyddor ymarfer, a ddylai fod yn sail i'r holl arferion ystyriol o drawma yng Nghymru, a phedair lefel ymarfer, sy'n adlewyrchu'r gwahanol rolau y gall pobl eu cael wrth gefnogi'r rhai sydd wedi cael eu heffeithio gan brofiadau niweidiol a thrawma. Mae rhagor o wybodaeth, hyfforddiant ac adnoddau ar brofiadau niweidiol a thrawma yn ystod plentynod ar gael yn [Hafan - Hyb Ace Cymru](#) a [Cymru sy'n Ystyriol o Drawma](#).
- [Chwareusrwydd - Derbyn - Chwilyfrydedd - Empathi \(PACE\)](#) – triniaeth sy'n canolbwyntio ar ymlyniad yw hyn ar gyfer trawma a chamdriniaeth yn ystod plentynod a ddatblygwyd gan Dr Dan Hughes (seicolegydd clinigol sy'n arbenigo mewn trawma yn ystod plentynod). Mae'n ceisio cynorthwyo oedolion i ddatblygu perthnasoedd ymddiriedus, cysylltiadau emosiynol, rheoli emosiynau ac ymdeimlad o sicrwydd gyda'u plentyn.
- [2 Law Rhianta a Chysylltu cyn Cywiro](#) – diben hyn yw cynorthwyo rhieni i ymdopi â heriau magu plant sydd wedi cael eu trawmateiddio yn eu hamgylchedd rhianta cynnar.
- [Dulliau Adferol \(Arferion\)](#) – mae'r rhain yn darparu sgiliau holi, gwrando, myfyrio a datrys problemau ac yn cefnogi datblygiad empathi, cyfrifoldeb ac ymwybyddiaeth emosiynol. Mae dull adferol yn rhoi fframwaith ar gyfer atgyweirio neu ailadeiladu perthnasoedd.
- [Therapi ymddygiad dialectig \(DBT\)](#) – math o therapi siarad yw hwn wedi'i seilio ar therapi gwybyddol ymddygiadol (CBT). Fe'i haddaswyd ar gyfer pobl sy'n teimlo emosiynau'n ddwys iawn.
- [Hyfforddiant Diogelu Lefel 3+](#) sy'n ymdrin â materion megis cydymffurfio cudd.

ii. Goruchwyliaeth

Dylai'r gweithiwr rhianta a gyflogir i gyflwyno'r sesiynau un i un ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys gael goruchwyliaeth glinigol neu broffesiynol reolaidd gan ei reolwr i'w gefnogi yn ei rôl.

Mae goruchwyliaeth yn fan diogel lle gall y gweithiwr rhianta:

- drafod unrhyw anawsterau y mae'n eu hwynebu;
- adolygu ei arferion dydd i ddydd; a
- chael cymorth ar gyfer unrhyw ofynion emosiynol a phersonol a osodir arno.

Ar gyfer rheolwyr, mae'n gyfle i:

- sicrhau bod y gweithiwr rhianta'n bodloni'r egwyddorion a'r disgwyliadau sy'n angenrheidiol i ddarparu cymorth rhianta o ansawdd da.
- asesu cymwyseddau a sgiliau presennol ymarferwyr ac ystyried eu hanghenion dysgu a datblygu.

Adran 6: Egwyddorion a ddylai fod yn sail i ddarparu'r cymorth rhianta teilwredig

Mae'r adran hon yn ymdrin â'r egwyddorion y mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl y dylent fod yn sail i'r dull cyffredinol o ddarparu'r cymorth rhianta teilwredig.

Dylai'r cymorth rhianta:

- ✓ fod yn berthynol (e.e. ymlyniad, y berthynas rhwng y rhiant a'r plentyn), yn adferol, yn gynhwysol ac yn hygyrch, ac fe ddylai fod yn ystyriol o anghenion penodol ac ychwanegol, diwylliannau a ffydd amrywiaeth eang o rieni;
- ✓ adlewyrchu'r hawliau plant a amlinellir yng Nghonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn¹⁵ ac ystyried llais y plentyn.
- ✓ bod yn briodol i fodloni anghenion rhieni sydd â phlant o wahanol oedrannau, rhieni ifanc ac ystyried unrhyw anghenion ychwanegol a allai fod gan y plentyn neu'r rhiant.
- ✓ dilyn canllawiau ar ddiogelu plant ac oedolion bob amser¹⁶¹⁷. Dylai'r rhai sy'n asesu anghenion rhianta neu sy'n darparu gwasanaethau cymorth rhianta allu adnabod materion diogelu a gwybod pryd ac i bwy y dylid eu hatgyfeirio.
- ✓ bodloni dewisiadau rhieni i gael cymorth rhianta yn Gymraeg trwy gynnig cymorth dwyieithog i rieni'n rhagweithiol.
- ✓ amlygu beth yw nod yr ymyrraeth a'r hyn y disgwylir i'r ymyrraeth ei gyflawni.
- ✓ bod wedi'i seilio ar anghenion canfyddedig neu asesedig, yn hyblyg a chanolbwyntio ar yr unigolyn, a chyda phwyslais ar wella canlyniadau i blant a theuluoedd.
- ✓ cael ei ddarparu gan ddefnyddio dull wedi'i seilio ar gryfderau¹⁸ a bod yn ystyriol o'r straen sy'n wynebu teuluoedd yn eu bywydau;
- ✓ cael ei ddarparu gydag empathi a chan ddangos agwedd anfarnol ac eto gwybodus (gwybod am y digwyddiad ond nid canolbwyntio arno), er mwyn ffurfio perthynas a dod i adnabod y rhiant a chyd-destun y teulu;
- ✓ cael ei lywio gan dystiolaeth¹⁹ a'i seilio ar ddamcaniaeth neu resymeg ynglŷn â pham mae'r ymyrraeth yn debygol o gyflawni'r nod a fwriedir;

¹⁵ Cytundeb rhwngwladol yw Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn sy'n amddiffyn hawliau dynol plant iau na 18 oed [Hawliau Plant yng Nghymru | LLYW.CYMRU](#)

¹⁶ Mae Cyfrol 5 Gweithio Gyda'n Gilydd i Ddiogelu Pobl – Canllawiau ar Amddiffyn Plant sy'n Wynebu Risg yn amlinellu sut y dylai'r holl asiantaethau a gweithwyr proffesiynol gydweithio i amddiffyn plant rhag niwed [gweithio-gydan-gilydd-i-ddiogelu-pobl-cyfrol-5-ymdrin-ag-achosion-unigol-i-amddiffyn-plant-syn-wynebu-risg.pdf \(llyw.cymru\)](#)

¹⁷ Canllaw Ymarfer [Diogelu Cymru](#) pan gaiff ei gyhoeddi

¹⁸ Mae dull wedi'i seilio ar gryfderau'n digwydd pan fydd gweithwyr allweddol yn rhoi pwyslais cadarnhaol ar wydnwch, ffactorau amddiffynnol a chryfderau.

¹⁹ Defnyddio gwybodaeth gyfredol am dystiolaeth gadarn o waith ymchwil allanol a gwerthuso annibynnol wrth benderfynu sut i weithio gyda rhieni unigol. Dylai ymyriadau ddefnyddio'r dystiolaeth orau y gwyddys amdani i gael canlyniadau da ar gyfer plant a rhieni. Gweler – "Gwerthuso'r

- ✓ cael cynllun sesiwn ar gyfer dysgu a dull darparu awgrymedig;
- ✓ cael ei ddarparu gan aelodau staff cymwys neu sydd wedi'u hyfforddi'n briodol sydd â phrofiad o gyflwyno rhaglenni rhianta a rhaglenni sy'n hwyluso newid ymddygiad;
- ✓ casglu adborth gan rieni (ar lafar neu'n ysgrifenedig) i asesu p'un a gyflawnodd yr ymyrraeth ei nod/amcan; a
- ✓ chysylltu â gwasanaethau eraill a chymorth arall i fodloni'r anghenion ehangach a amlygwyd.

Sylwer: Dylai cymorth gael ei ddarparu o fewn 3 mis o atgyfeiriad gan yr heddlu a dylid adrodd ar y canlyniadau i'r heddlu (gweler adran 8)

dystiolaeth: Yr hyn y mae angen i bob ymarferydd ei wybod i ddarparu cymorth rhianta wedi'i seilio ar dystiolaeth", yr Academi Genedlaethol ar gyfer Ymarferwyr Rhianta – i gael rhagor o wybodaeth.
[What-all-practitioners-need-to-know.pdf \(careforthefamily.org.uk\)](https://www.careforthefamily.org.uk/What-all-practitioners-need-to-know.pdf)

Adran 7: Yr hyn y dylid ymdrin ag ef yn y sesiynau un i un

Dylai'r cymorth rianta a roddir ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys gael ei ddarparu ar sail un i un yn hytrach na thrwy ddefnyddio rhaglen rianta strwythuredig bresennol wedi'i seilio ar dystiolaeth. Trwy wneud hyn, gellir darparu pecyn cymorth teilwredig i'r unigolyn, sy'n ystyried amrywiaeth o amgylchiadau teuluol, anghenion a'r nodau a amlygwyd gan yr unigolyn.

Nid oes nifer benodedig o sesiynau y dylid eu darparu o dan y grant. Ni ddisgwylir ychwaith y dylai'r pynciau a amlinellir isod fod yn sail i sesiynau unigol nac y dylid eu cyflwyno mewn unrhyw drefn benodol. Dylai'r nifer fwyaf priodol o sesiynau fod wedi'i seilio ar anghenion asesedig yr unigolyn. Fodd bynnag, dylai ymarferwyr fod yn ymwybodol bod yr unigolion sy'n cael y cymorth rianta teilwredig yn ymwneud â'r cynllun oherwydd troseddu ar lefel gymharol isel. Yn unol â'r egwyddor cymesured, dylai nifer y sesiynau y disgwylir i unigolyn gymryd rhan ynddynt adlewyrchu hyn.

Dylai'r sesiynau gael eu dylunio i fodloni anghenion penodol rhieni unigol, megis rhieni o leiafrifoedd ethnig, tadau a rhieni ifanc nad yw gwasanaethau prif ffrwd yn darparu ar eu cyfer yn llawn, o bosibl.

Bwriedir i'r cymorth rianta 1:1 teilwredig gael ei ddarparu i'r unigolyn sydd wedi cyflawni'r drosedd. Fodd bynnag, gallai'r awdurdod lleol gynnig cymorth i'r rhiant arall ar yr amod yr ystyrir bod hynny'n ddiogel ac na fyddai'n effeithio ar ymgysylltiad cadarnhaol yr unigolyn a atgyfeiriwyd gan yr heddlu. Dylai'r awdurdod lleol gadarnhau gyda'r heddlu y byddai hyn yn briodol cyn estyn y gwahoddiad.

Gellir darparu'r sesiynau un i un yn rhithwir²⁰(yn fyw ar y pryd, nid cynnwys wedi'i recordio) neu drwy ddulliau darparu wyneb yn wyneb traddodiadol, yn dibynnu ar anghenion ac amgylchiadau'r unigolyn.

Er bod gan awdurdodau lleol hyblygrwydd ynglŷn â pha gymorth i'w ddarparu er mwyn ystyried amrywiaeth o anghenion ac amgylchiadau, disgwylir y dylai'r sesiynau ymdrin â'r pynciau canlynol:

- **Ymwybyddiaeth bod y gyfraith wedi newid a pham**

Mae'n bwysig bod unigolion yn deall bod y gyfraith wedi newid a pham.

Daeth Deddf Plant Cymru i rym ar 21 Mawrth 2022 felly mae cosbi plant yn gorfforol yn awr yn anghyfreithlon yng Nghymru. Nod Deddf Plant Cymru yw helpu i amddiffyn hawliau plant a rhoi'r dechrau gorau mewn bywyd i bob plentyn yng Nghymru. Mae gwybodaeth am y newid i'r gyfraith ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn cynnwys yr adnoddau canlynol a allai fod yn ddefnyddiol

- [Fideo esboniadol](#)
- [Nodyn Briffio](#)
- [Taflen i rieni](#)

²⁰ Ystyriwch b'un a fydd mynediad at y rhyngwrwyd yn rhwystr rhag darparu a ph'un a allai diffyg man tawel i unigolyn ymwneud â'r ymyrraeth effeithio ar y sesiynau.

- **Y rhesymau pam mae'r rhiant wedi defnyddio cosbi corfforol**

Dylai'r sesiynau un i un ddadansoddi'r rhesymau pam mae'r unigolyn wedi defnyddio cosbi corfforol. Er enghraifft, efallai bod mater iechyd meddwl neu straen benodol sy'n effeithio ar y teulu. Efallai nad yw'r rhiant yn ymwybodol o strategaethau cadarnhaol eraill ar gyfer rheoli ymddygiad neu sut i'w defnyddio'n briodol. Gallai fod yn ddigwyddiad untro oherwydd straen digwyddiad penodol neu gallai fod yn batrwm ymddygiad sydd wedi ymwreiddio.

Gallai credoau craidd, gwerthoedd a theimladau rhiant, ei brofiadau ei hun yn ystod plentyndod, dylanwad teulu a ffrindiau a'i adnoddau a'i wybodaeth ei hun effeithio ar y ffordd y mae'n magu plant ac yn defnyddio cosbi corfforol. Mae ymddygiad yn llai tebygol o newid, yn enwedig os yw'n hir sefydlog ac wedi'i ymsefydlu mewn systemau cred sylfaenol, oni bai bod y gweithiwr yn deall rhywfaint am gyd-destun sylfaenol yr ymddygiad a'r hyn sy'n ei sbarduno.

- **Pam nad yw'n beth da i blant gael eu cosbi'n gorfforol a'r effaith bosibl arnynt**

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwmo i hyrwyddo egwyddorion rhianta cadarnhaol. Mae'r dull hwn yn cyd-fynd ag egwyddorion Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn bod gan blentyn hawl i ofal, amddiffyniad, i gael ei gynnwys yn y broses o wneud penderfyniadau, ac i fagwraeth sy'n rhydd rhag trais a thriniaeth ddiraddiol.

Mae cymysgedd cymhleth o ffactorau sy'n effeithio ar ddefnydd o gosbi corfforol gan rieni, gan gynnwys oedran a rhywedd y rhieni a'r plentyn; lefelau straen a chymorth; ansawdd y berthynas rhwng y rhiant a'r plentyn; defnydd o alcohol/cyffuriau; a ph'un a gosbwyd y rhieni'n gorfforol pan oedden nhw'n blant (Smith et al, 2004; Robertson, 2017). Un o ffactorau risg cosbi llym yw'r gred bod rhiant yn ddi-rym a bod plentyn yn rheoli ei ymddygiad (Berlin et al, 2013; Taylor et al, 2016).

Er bod llawer o rieni o'r farn gyffredinol bod cosbi'n gorfforol yn anghywir, ceir rhai sefyllfaoedd lle y gallent ystyried ei bod yn fwy derbyniol gwneud hynny. Byddai hyn yn cynnwys plant sy'n dangos ymddygiad anniogel (h.y. plentyn bach yn rhedeg i'r ffordd). Efallai na fydd rhieni'n teimlo'n gyfforddus yn defnyddio cosbi corfforol i reoli ymddygiad eu plentyn, ond fe allent deimlo bod rhaid ei ddefnyddio fel 'dewis olaf' neu fel ffordd o sicrhau diogelwch eu plentyn (Ghate et al, 2003; Smith et al, 2004; Gravitas, 2005; Llywodraeth Cymru, 2014; Holden, 2014).

Mae rhieni'n llai tebygol o ddefnyddio cosbau corfforol os byddant yn credu y bydd rhianta cadarnhaol yn cael effaith fuddiol ar ganlyniadau eu plant (Smith et al, 2004) neu y bydd y defnydd o gosbau corfforol yn cael canlyniadau negyddol (Stokes et al, 2005; Holden et al, 2014).

Mae angen egluro wrth rieni nad yw unrhyw fath o gosbi corfforol yn ddewis da i ddisgyblu eu plentyn mewn unrhyw amgylchiadau. Y rheswm am hynny yw: **Yn gyntaf** yn dilyn gweithredu Deddf Plant Cymru ar 21 Mawrth 2022, mae cosbi plant (0-18 oed) yn gorfforol yn anghyfreithlon yng Nghymru.

Yn ail, mae gwaith ymchwil (Carter-Davies a Bristow, 2018; Heilman, 2015; Heilman et al, 2021) yn awgrymu bod cosbi corfforol

- yn niweidiol i blant, o bosibl, ym mhob math o amgylchiadau;
- bod cosbi corfforol yn gysylltiedig â chanlyniadau negyddol; ○ nad yw cosbi corfforol yn arwain at unrhyw fuddion datblygiadol tymor hir;
- nad yw cosbi corfforol yn fwy effeithiol o ran newid ymddygiad tymor byr, o gymharu â dulliau eraill anghorfforol.
- nad yw cosbi corfforol yn effeithiol o ran gwella ymddygiad plant. ○ bod cosbi corfforol yn gysylltiedig â phroblemau ymddygiadol megis ymddygiad ymosodol ac ymddygiad gwrthgymdeithasol.

Yn drydydd, gallai roi'r argraff i blant bod cosbi corfforol yn ffordd dderbyniol o ddellio â theimladau cryf.

Yn bedwerydd, mae ffyrdd cadarnhaol gwell o ddisgyblu plant.

• **Adeiladu perthynas gadarnhaol rhwng y rhiant a'r plentyn**

Mae corff mawr o dystiolaeth sy'n awgrymu bod ansawdd y rhianta a'r gofal a gaiff blentyn yn ei flynyddoedd cynnar ac ymwneud gan rieni mewn datblygiad plentyn yn ffactor arwyddocaol o ran sicrhau canlyniadau cadarnhaol i blant (Asmussen et al, 2016; Moullin et al 2014; O'Connor a Scott, 2007; Rees, 2007).

Dylid rhoi gwybod i rieni am eu rôl allweddol wrth ffurfio cyfleoedd bywyd eu plentyn yn y dyfodol trwy ddarparu amgylchedd diogel, sicr, anogol ac ysgogol a thrwy roi cyfleoedd i'w plant chwarae, sy'n gallu meithrin eu datblygiad corfforol, meddyliol a chymdeithasol.

Dangoswyd mai'r hyn sy'n sail i sicrwydd ymlyniad yw rhiant sy'n ymateb yn ystyriol i arwyddion ac anghenion ei blentyn. Pan mai profiad plant yw bod eu darparwyr gofal yn anymatebol, disylw ac anghyson neu elyniaethus wrth ryngweithio â hwy, gall ymlyniad ansicr ddatblygu.

Gallai helpu i fynd i'r afael ag anghenion rhieni a gwella eu sensitifrwydd a'u hymatebolrwydd i anghenion eu plentyn; cryfhau rhyngweithio rhwng y rhiant a'r plentyn a hyrwyddo ymlyniad cadarnhaol (e.e. darparu cynhesrwydd a strwythur; gwrando ac empathi â'u plentyn; delio â gwrthdaro mewn ffordd ddigyffro sy'n ceisio datrys problem yn hytrach na ffordd gosbol; adnabod/darllen ciwiau'r plentyn, gan roi sylw cadarnhaol o ansawdd da i'r plentyn trwy chwarae a gyfeirir gan y plentyn, canmol, darllen, canu ac ati) wella ansawdd y berthynas rhwng y rhiant a'r plentyn; hyrwyddo ymlyniad sicr ac efallai helpu i leihau ymddygiad rhianta anghyson a gelyniaethus. Dylai cynorthwyo rhieni i ffurfio perthynas gadarnhaol â'u plentyn fod yn sail i'r sesiynau 1:1.

• **Cynorthwyo unigolion i reoli eu dicter trwy adnabod sbardunau a'u helpu i ddatblygu strategaethau ymdopi priodol**

Mae gwaith ymchwil yn awgrymu bod cysylltiad cryf rhwng cyflwr emosiynol rhiant a'r defnydd o gosbi corfforol. Canfuwyd bod dicter y fam, rhwystredigeth rhieni a straen

rhianta yn rhagfynegi'r defnydd o gosbi corfforol (Ghate, 2003; Gravitass, 2004; Halpenny et al, 2010; Bunting, 2010; Robertson, 2017).

Mae'r rhan fwyaf o rieni'n profi adegau pan fydd popeth yn ei drethu i'r eithaf. Weithiau, mae rhieni'n cael trafferth rheoli eu hemosiynau a'u hymatebion. Bydd cynorthwyo rhieni i ddysgu sut i reoli eu dicter a rheoleiddio eu hemosiynau o fudd i'w perthynas â'u plentyn a gallai eu helpu i osgoi defnyddio cosbi corfforol yn y dyfodol.

Mae'r wefan [Magu Plant. Rhowch amser iddo](#) yn rhoi gwybodaeth am sut i reoli straen a dicter a allai fod yn ddefnyddiol.

• Gwybodaeth am ddatblygiad plant

Dylid rhannu gwybodaeth gyda rhieni ynglŷn â chymau datblygiad plant i'w helpu i ddeall nad yw eu plentyn bob amser yn gallu rheoli ei ymddygiad a'i emosiynau. Gellir rhoi gwybod i rieni hefyd sut mae'r ymddygiad maen nhw'n ei ddangos yn gallu ffurfio ymddygiad eu plentyn yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol (e.e. mae'r ddamcaniaeth dysgu cymdeithasol yn cynnig bod plant yn dysgu ffyrdd o reoli eu hemosiynau, datrys anghydfodau ac ymwneud ag eraill trwy arsylwi eu rhieni neu drwy'r ffordd yr ymatebwyd i'w hymatebion nhw). Gallai hefyd helpu rhieni i gael disgwyliadau realistig sy'n briodol i oedran a cham datblygu'r plentyn.

Mae rhagor o wybodaeth am ddatblygiad plant ar gael ar [Magu Plant. Rhowch Amser Iddo wefan.](#)

• Strategaethau ar gyfer ffyrdd cadarnhaol o reoli ymddygiad

Dylid rhoi strategaethau i unigolion i'w galluogi i ddeall anghenion datblygiadol eu plentyn a strategaethau anhreisgar sy'n briodol i oedran ar gyfer atgyfnerthu ymddygiad cadarnhaol plant (e.e. canmol, gwobrwyo ymddygiad da, modelu ymddygiad cadarnhaol) a'u hannog i beidio ag ymddwyn yn negyddol ac yn ymosodol (e.e. peidio ag ildio i unrhyw ofynion a wnaeth blentyn cyn iddo ddechrau [strancio](#); [tynnu sylw plant ifanc](#) a [chanlyniadau addas](#)).

Mae gwaith ymchwil (gan y Sefydliad Ymyrraeth Gynnar, 2006) yn awgrymu bod ymyriadau'n fwyaf effeithiol os ydynt:

- i. Yn rhoi gwybodaeth i rieni sy'n berthnasol i'r problemau penodol maen nhw'n eu cael gyda'u plentyn; ac
- ii. Yn rhoi cyfleoedd i rieni ymarfer sgiliau newydd a chael adborth unigol gan ymarferwyr (e.e. trwy chwarae rôl a rhoi cynnig ar weithgareddau ymarferol gartref).

Dylai gwybodaeth, cyngor a chymorth i rieni ynglŷn â dulliau rhianta cadarnhaol adeiladu ar sgiliau rhianta presennol a chryfhau effeithiolrwydd y strategaethau cadarnhaol maen nhw eisoes yn eu defnyddio, o bosibl. Dylai'r sesiynau fynd i'r afael â chred rhai rhieni bod rhai mathau o ymddygiad (e.e. plentyn yn rhedeg i'r ffordd) yn cyfiawnhau defnyddio cosbi corfforol. Mae angen i'r sesiynau hefyd atgyfnerthu negeseuon ynglŷn ag effeithiolrwydd dulliau cadarnhaol o reoli ymddygiad plant ac addysgu plant am ddiogelwch a pherygl.

Mae gwaith ymchwil o Seland Newydd (Gravitas, 2005) wedi awgrymu bod rhieni'n tybio sut y dylent ymgymryd â'r rôl rianta ar sail eu profiad eu hunain o gael eu rhianta, i raddau helaeth. Yn aml, mae gan rieni "ddiffyg ymwybyddiaeth" wrth rianta a gallent dybio bod rhianta'n reddfodol ac yn dod yn naturiol. Efallai na fyddant wedi meddwl llawer am y ffordd y maent yn rhianta; wedi myfyrio ar eu hymddygiad eu hunain tuag at eu plant; nac wedi ystyried sut mae hyn yn effeithio ar eu perthynas â'u plant neu ymddygiad eu plant. Nod rhianta ymwybodol yw annog rhieni i wneud penderfyniadau am y math o rieni y maent yn dymuno bod ac am eu harddulliau rhianta, ac i fabwysiadu dulliau rhagweithiol a chadarnhaol o reoli ymddygiad eu plant.

Mae [Canllawiau Cymorth Rhianta Llywodraeth Cymru](#) yn rhoi gwybodaeth am raglenni rhianta cadarnhaol wedi'u seilio ar dystiolaeth a gwybodaeth arall am ymgysylltu â rhieni, gan gynnwys y rhai hynny ag anghenion penodol.

Mae [Arweinlyfr y Sefydliad Ymyrraeth Gynnar](#) yn rhoi gwybodaeth am ddulliau ymyrraeth gynnar sydd wedi cael eu gwerthuso ac y dangoswyd eu bod yn gwella canlyniadau i blant a phobl ifanc.

Mae gwybodaeth ar wefan [Magu Plant. Rhowch amser iddo](#) gan gynnwys awgrymiadau a chynghor defnyddiol i rieni ar sut i annog ymddygiad cadarnhaol.

Gwasanaeth fideo rhad ac am ddim gan Family Lives yw [Parentchannel.tv](#) a luniwyd i gynorthwyo ac annog rhieni a gofalmwyr plant 0-19 oed, gyda chasgliad o fwy na 200 o fideos sy'n mynd i'r afael â chwestiynau a phryderon dydd i ddydd, gan gynnwys rheoli ymddygiad.

Mae [Parent Talk](#) yn cynnig gwybodaeth a chynghor rhad ac am ddim i rieni plant 0-19 oed gan Gweithredu dros Blant. Mae'r gwasanaeth sgwrsio ar-lein un i un cyfrinachol yn rhoi rhieni mewn cysylltiad uniongyrchol â hyfforddwr rhianta i gael cynghor ymarferol a chefnogaeth emosiynol heb unrhyw feirniadaeth, tra bod y wefan yn ateb rhai o'r cwestiynau rhianta mwyaf cyffredin.

Adran 8: Gofynion monitro ac adrodd

i. Adrodd i'r heddlu

Mae'n ofynnol i'r awdurdod lleol (ALI) adrodd yn ôl i'r heddlu ynglŷn â ph'un a oedd yr unigolyn a gafodd gymorth rhianta ar y cyd â datrysiad y tu allan i'r llys wedi ymgysylltu â'r cymorth a gynigiwyd.

Canlyniad	Mater	Camau sy'n ofynnol
Ni dderbyniodd yr unigolyn y cymorth rhianta a gynigiwyd.	Ni dderbyniodd yr unigolyn y cynnig. Os nad yw'r gweithiwr rhianta'n gallu cysylltu â'r unigolyn i drefnu dyddiad ar gyfer y sesiwn 1:1 gyntaf ar ôl 3 wythnos, disgwylir iddo roi gwybod i'r heddlu nad oedd yr unigolyn wedi derbyn y cymorth rhianta a gynigiwyd.	Yr ALI i lenwi ffurflen atgyfeirio (hysbysu) a'i dychwelyd i'r heddlu i roi gwybod iddynt am y diffyg derbyn
Nid oedd unigolyn wedi ymgysylltu'n briodol	Nid oedd unigolyn wedi ymgysylltu'n briodol â'r sesiynau. Bydd y gweithiwr rhianta'n defnyddio ei arbenigedd a'i farn broffesiynol i benderfynu a fu ymgysylltiad priodol (e.e. nid oedd yr unigolyn wedi cymryd rhan mewn trafodaeth, nid oedd yn canolbwyntio e.e. ar y ffôn, ac ati). Mae'n rhaid i'r gweithiwr rhianta ystyried amgylchiadau penodol, anghenion ychwanegol a sgiliau ieithyddol yr unigolyn a allai effeithio ar y ffordd y mae'n gallu ymgysylltu â'r sesiynau rhianta.	Yr ALI i lenwi ffurflen atgyfeirio (hysbysu) a'i dychwelyd i'r heddlu i roi gwybod iddynt am ddiffyg ymgysylltu
Roedd yr unigolyn wedi cwblhau'r sesiynau 1:1.	Cwblhawyd y sesiynau 1:1 ac ymgysylltodd yr unigolyn yn briodol Bydd y gweithiwr rhianta'n defnyddio ei arbenigedd a'i farn broffesiynol i benderfynu a fu ymgysylltiad priodol. Mae'n rhaid i'r gweithiwr rhianta ystyried amgylchiadau penodol, anghenion ychwanegol a sgiliau ieithyddol yr unigolyn a allai effeithio ar y ffordd y mae'n gallu ymgysylltu â'r sesiynau rhianta.	Yr ALI i lenwi ffurflen atgyfeirio (hysbysu) a'i dychwelyd i'r heddlu ar ddiwedd y sesiynau a gynlluniwyd.

ii. Monitro lefelau galw ac ymgysylltiad

Er mwyn monitro lefel y galw am y gwasanaeth cymorth rhianta teilwredig a gwerthuso ei effeithiolrwydd, bydd yn ofynnol i awdurdodau lleol adrodd i Lywodraeth Cymru ar y canlynol:

- Faint o unigolion a atgyfeiriwyd i awdurdodau lleol gan yr heddlu ar y cyd â datrasiad y tu allan i'r llys.
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd sydd wedi derbyn y cymorth rhianta²¹ a gynigiwyd ar y cyd â datrasiad y tu allan i'r llys.
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd sydd wedi cwblhau'r sesiynau'n rhannol.
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd sydd wedi dadgysylltu o'r gefnogaeth.
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd sydd wedi cwblhau'r sesiynau.
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd yr oedd eu holiadur wedi'i safoni²² yn dangos canlyniad cadarnhaol
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd a ddewisodd sesiynau trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Nifer yr unigolion a gafodd sesiynau drwy gyfrwng y Gymraeg ar ôl dweud mai dyna fyddai orau ganddynt
- Nifer yr unigolion a atgyfeiriwyd a gwblhaodd sesiynau trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Nifer yr unigolion a gafodd gymorth rhianta (drwy'r cyllid grant) yn dilyn cosbi corfforol, na chawsant eu hatgyfeirio gan yr heddlu neu fel rhan o gynllun datrasiadau y tu allan i'r llys
- Nifer yr unigolion a gafodd gymorth rhianta (drwy'r cyllid grant) nad oedd yn ymwneud â chosbi corfforol

Gweler y [ffurflen fonitro](#) i gael arweiniad ar y data sydd i'w gasglu a fydd yn cael ei defnyddio i gofnodi'r wybodaeth.

Bydd Llywodraeth Cymru'n gweithio gyda'r heddlu hefyd i gytuno ar ddull o gasglu data am gyfraddau aildroseddu.

iii. Gofynion adrodd

Er mwyn monitro defnydd o gyllid *Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys*, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth am y canlynol:

²¹ Prif ddiben cymorth rhianta yw cynyddu sgiliau rhianta; gwella'r berthynas rhwng y rhiant a'r plentyn; gwella dealltwriaeth, agweddau ac ymddygiad rhieni a chynyddu hyder rhieni er mwyn hyrwyddo lles cymdeithasol, corfforol ac emosiynol plant. Yng nghyd-destun y ffurflen ddata hon, mae'n cyfeirio at y sesiynau 1:1 (gweler adran 8) a drefnwyd ar gyfer yr unigolyn trwy'r grant.

²² Gellir defnyddio nifer o ddulliau i fesur newidiadau i ymddygiad y plentyn a lles ac effeithiolrwydd rhieni, a gellir mesur y rhain ar ddechrau ac ar ddiwedd yr ymyriad. Gweler Atodiad C canllawiau Llywodraeth Cymru [ymgysylltu-a-chymorth-wrth-rianta-canllawiau-i-ddarparwyr.pdf\(llyw.cymru\)](#)

- Cyflogi gweithiwr rhianta cyfwerth ag amser llawn (FTE)

Faint o staff sydd wedi cael eu cyflogi (FTE)? Er enghraifft, os yw cwmni yn ystyried mai 40 awr yw amser llawn, a bod dau weithiwr cyflogedig am 20 awr yr wythnos, byddai'r ddau weithiwr yn cyfateb i 1 FTE.

Nodwch nifer y bobl sy'n gweithio ar Gymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys gan ddefnyddio cyllid y grant. Er enghraifft os mai'r ateb i'r uchod yw 1 FTE yna gallai hyn fod yn cynnwys 2 swydd rhan amser.

A yw staff sy'n cael eu cyflogi gan y grant yn rhoi cymorth rhianta cyffredinol? Atebwch 'ydyn' neu 'nac ydyn' i ddangos a yw staff sy'n cael eu hariannu (yn gyfan gwbl neu'n rhannol) gan ddefnyddio cyllid y grant yn darparu unrhyw gymorth rhianta arall.

- Hyfforddiant a goruchwyliaeth

Os gwariwyd cyllid ar ddarparu hyfforddiant, rhowch ddisgrifiad byr o ba hyfforddiant a roddwyd ac i bwy.

- Gweithgarwch arall

Rhowch fanylion byr am unrhyw weithgarwch arall a ariannwyd trwy'r grant.

iv. Amllder adrodd

Bydd angen ffurflenni monitro ar gyfer Cymorth Rhianta y Tu Allan i'r Llys i gwmpasu cyfnodau 6 misol.

Mae'r gofynion monitro ac adrodd llawn wedi'u nodi yng nghanllawiau'r Grant Plant a Chymunedau sy'n cael eu dosbarthu i awdurdodau lleol yn flynyddol.

Dylid cyfeirio ymholiadau ar ofynion monitro ac adrodd at - AriannuHyblyg@llyw.cymru.

v. Targedau

Disgwylir i awdurdodau lleol gyrraedd y targedau canlynol:

- Bod pob atgyfeiriad gan yr heddlu wedi cael sylw a chymorth rhianta wedi'i ddarparu o fewn 3 mis, neu'n unol ag amserlen hirach yn amodol ar drafodaeth gyda'r heddlu.
- Bod gwybodaeth fonitro yn cael ei darparu i Lywodraeth Cymru, bob chwe mis yn unol â'r gofynion a nodir yng Nghanllawiau'r Grant Plant a Chymunedau.

Adran 9: Cyfeiriadau

Asmussen, K, Feinstein, L. Martin, J. and Chowdry, H. (2016) "Foundations for Life: What works to support parent child interaction in the early years" Y Sefydliad Ymyrraeth Gynnar <https://www.eif.org.uk/files/pdf/foundations-for-life.pdf> [Cyrchwyd ym mis Medi 2021]

Berlin, L.J, Dodge, K.A. and Reznick, J.S (2013) "Examining Pregnant Women's Hostile Attributions About Infants as a Predictor of Offspring Maltreatment" JAMA Pediatr. 2013 Jun; 167(6): 549–553 [Examining Pregnant Women's Hostile Attributions About Infants as a Predictor of Offspring Maltreatment \(nih.gov\)](#) [Cyrchwyd ym mis Ionawr 2022]

Bunting, L., Webb, M. & Healy, J. (2008) "The 'Smacking Debate' in Northern Ireland – Messages from Research", Barnardo's Cymru, Comisiynydd Plant a Phobl Ifanc Gogledd Iwerddon ac NSPCC Gogledd Iwerddon [The 'Smacking Debate' in Northern Ireland - Messages from Research \(niccy.org\)](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Carter-Davies, L. and Bristow, D. (2018) "Parental Physical Punishment: Child Outcomes and Attitudes" Public Policy Institute for Wales [PIIW-REPORT-Parental-PhysicalPunishment-Child-Outcomes-and-Attitudes fo....pdf \(wcpp.org.uk\)](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Y Sefydliad Ymyrraeth Gynnar (2006) "Foundations for Life: What works to support parentchild interaction in the early years?", Y Sefydliad Ymyrraeth Gynnar (eif.org.uk) Foundations for Life: What works to support parent-child interaction in the early years? [Foundations for Life: What works to support parent-child interaction in the early years? Early Intervention Foundation \(eif.org.uk\)](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Ghate, D., Hazel, N., Creighton, S., Finch, S. and Field, J. (2003) The National Study of Parents, Children and Discipline in Britain. Llundain: Y Biwro Ymchwil Polisi

Gravitas Research and Strategy (2005) Strategies with Kids – Information for Parents (SKIP) Research Report, Paratowyd ar gyfer y Ganolfan Ymchwil a Gwerthuso Cymdeithasol [SKIP research report](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Halpenny, A., Nixon, E. and Watson, D. (2010) "Parents' Perspectives on Parenting Styles and Disciplining Children", Cyfres Ymchwil y Strategaeth Blant Genedlaethol, Swyddfa'r Gweinidog Plant a Materion Ieuencid, Iwerddon [2010-Halpenny-Nixon-Watson-ParentsPerspectives-on-parenting-styles.pdf \(tcd.ie\)](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Heilmann, A., Kelly, Y. & Watt, R.G. (2015) "Equally Protected? A review of the evidence on the physical punishment of children" Adroddiad a gomisiynwyd gan NSPCC yr Alban, Children 1st, Barnardo's yr Alban a Chomisiynydd Plant a Phobl Ifanc yr Alban, mis Tachwedd 2015 [Equally Protected? a review of the evidence on the physical punishment of children \(nspcc.org.uk\)](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Heilmann et al (2021) "Physical punishment and child outcomes: a narrative review of prospective studies" The Lancet ADOLYGIAD| CYFROL 398, RHIFYN 10297, TUD.(AU) 355-364, GORFFENNAF 24, 2021

Holden, G., Brown, A Baldwin, A., and Caderao, K. (2014) "Research findings can change attitudes about corporal punishment" Child Abuse and Neglect, Cyfrol 38, Rhifyn 5, mis Mai 2014, Tudalennau 902–908

Moullin, S. Waldfogel, J. and Washbrook, E. (2014) "Baby Bonds: Parenting, attachment and a secure base for children", Ymddiriedolaeth Sutton

O'Connor, T. and Scott, S. (2007) "Parenting and outcomes for children", Efrog: Sefydliad Joseph Rowntree

Rees, C. (2007) "Childhood attachment", British Journal of General Practice. 2007 Tachwedd 1; 57(544): 920–922

Robertson, L. (2017) Literature review on outcomes of parental discipline styles, evidence on effective parenting styles and the international experience of prohibition of physical punishment in law, Canolfan Ymchwil Trosedd a Chyfiawnder yr Alban [Literature Review on outcomes of parental discipline styles, evidence on effective parenting styles and the international experience of prohibition of physical punishment in law - SCCJR](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Smith, A.B., Gollop, M., Taylor, N.J. and Marshall, K. (2004) "The Discipline and Guidance of Children: A Summary of Research", Swyddfa'r Comisiynydd Plant, Wellington, 2004 [The Discipline and Guidance of Children | Mana Mokopuna](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

Stokes, K. and Sheehan, N. (2005) "Strategies with Kids Information for Parents (SKIP) Research Report", Gravitas Research and Strategy Ltd, Cyhoeddwyd gan y Weinyddiaeth Datblygiad Cymdeithasol, Seland Newydd

Taylor, C.A. Al-Hiyari, R., Lee, S.J., Priebe, A. , Guerrero, L.W. and Bales, A. (2016) "Beliefs and ideologies linked with approval of corporal punishment: a content analysis of online comments", Health Educ Res 2016 Aug;31(4):563-75.

Llywodraeth Cymru (2014) "Agweddau at arferion rhianta a disgyblu plant", Ymchwil Gymdeithasol Rhif 13/2014 [Agweddau at arferion rhianta a disgyblu plant \(llyw.cymru\)](#) [Cyrchwyd ym mis Awst 2021]

